

ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КРАЇНИ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ

Правила визначення походження товарів є важливою частиною правил торгівлі, оскільки існує ряд заходів, які ставлять країни, що експортують товари, у невідгдане становище, такі як квоти, пільгові тарифи, антидемпінгові та компенсаційні заходи тощо.

В українській фіскальній практиці регулювання питань визначення походження здійснюється відповідно до Митного кодексу України, згідно з яким, країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до законодавчо встановлених критеріїв. Країну походження товару можна тлумачити як групу країн, митні союзи країн, регіон чи частину країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару.

Положення Митного кодексу України застосовуються для визначення походження товарів, на які, у разі ввезення їх на митну територію України, поширюється режим найбільшого сприяння (непреференційне походження), з метою застосування до таких товарів передбачених чинним законодавством заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Повністю вироблені або піддані достатній переробці товари преференційного походження визначаються на основі законів України, а також міжнародних договорів України, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України. Регулятивний потенціал країни походження проявляється в основному через механізм митного тарифу.

Необхідність визначення країни походження товару виникає в тому випадку, коли товар виробляється, збирається або використовує матеріали, які походять з понад однієї країни. У такому разі, у міжнародній практиці використовують, здебільшого, чотири основні типи визначення країни походження такого товару: за особливостями виробничих процесів, з якими пов'язується або не пов'язується походження (технічний тест); за зміною у тарифній класифікації; за значенням адвалорного відсотка (тест на додану вартість). З метою застосування об'єктивного рівня митно-тарифного навантаження на імпортовані товари з боку митних органів проводиться контроль за правильністю визначення країни походження товарів. За своєю

регулятивною сутністю контроль за правильністю країни походження – це комплекс заходів в основному з приводу документальної верифікації (через підтвердження дійсності та справжності сертифікатів про походження) та перевірки належного рівня переробки на відповідність тому походженню, що зазначається під час декларування і спрямовує товар у відповідний режим тарифного оподаткування.

Щодо порядку здійснення контролю за правильністю визначення країни походження товарів, то він поділяється на контроль під час та контроль після процедури митного оформлення і є визначеним законодавчо алгоритмом взаємодії з суб'єктом ЗЕД. Якщо інформація про задекларовану країну походження не підтверджується, то результати контролю оформлюються рішенням про визначення країни походження, в якому зазначається остання або ж та, що її виявив митний орган, або ж у відповідній графі документа проставляється як «невідома».

Контролюючи правильність декларування країни походження товарів, митниці також забезпечують додаткові надходження, тобто неврахування цього ризику має фінансове значення. З метою перевірки достовірності походження товарів у 2018 році до уповноважених органів зарубіжних країн у порядку, встановленому ст. 45 Митного кодексу України, направлено на перевірку 159 непрепаративних сертифікатів про проходження товарів.

Таким чином, на закінчення можна сказати, що використання інструментів для визначення та контролю країни походження товарів має прямий вплив на регулювання зовнішньоекономічних відносин, особливо при отриманні юридичного звільнення від митних зборів та інших податків на зовнішню торгівлю. Механізм дії інструменту, безсумнівно, використовується у поєднанні з іншими заходами митного впливу, що проявляється через дію митного тарифу, є основою регуляторного та захисного потенціалу митних і тарифних відносин за умови оптимального використання є частиною ефективного та безпечної інтеграції національної економіки у світовий економічний простір. Впровадження режиму вільної торгівлі з перспективними торговельно-економічними партнерами дозволить Україні диверсифікувати географію та асортимент національного експорту шляхом довгострокової лібералізації ринків таких країн. Водночас уніфікація правил, що визначають країну походження товарів, повинна бути однією з пріоритетних галузей національного законодавства. Гармонізація та уніфікація процедур і правил не позбавляє самоідентифікації національних вимог, але сприяє здійсненню зовнішньоторговельних операцій, безперешкодному просуванню національного продукту на світовий ринок.